

مصاحبه با سید کاظم حافظیان رضوی مدیرکل مرکز اطلاع رسانی و خدمات علمی کشاورزی و عضو هیأت رئیسه انجمن علمی کتابداری و اطلاع رسانی ایران

دیر انجمن کتابداری و اطلاع رسانی رو در رو با

گفت و گو

• گفت و گو: فردین کولانیان

جناب آقای حافظیان برای شروع مصاحبه به صورت مختصر درباره زندگی و فعالیت‌های مهمی که در حوزه کتابداری و اطلاع رسانی ایران داشته‌اید برای ما بگویید.

بنده سید کاظم حافظیان رضوی، در سال ۱۳۳۲ در شهر مقدس مشهد متولد شدم. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در همان شهر به پایان رساندم. از سال ۱۳۵۳ برای ادامه تحصیل به تهران آمدم و جزو نخستین دانشجویان دوره لیسانس کتابداری دانشگاه تهران بودم و تا پایان دوره کارشناسی ارشد در همین دانشگاه ادامه تحصیل دادم. از همان سال‌های اول دانشگاه در کتابخانه‌ها در کنار استادانم و زیر نظر آنها به کار در کتابخانه مشغول شدم و در کنار مطالعات نظری، فعالیت‌های اجرایی و عملی کتابداری را نیز تجربه می‌کردم. در بازسازی و راه‌اندازی کتابخانه‌های زیادی از جمله کتابخانه‌های مؤسسه روانشناسی دانشگاه تهران (۱۳۵۴)، انستیتو علوم تغذیه و صنایع غذایی ایران (۱۳۵۵)، کشت و صنعت کارون (۱۳۵۶)، روزنامه اطلاعات، بانک کشاورزی، مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور، مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی و... شرکت داشته‌ام.

کسی که درس می‌خواند، آن هم در سطوح دانشگاهی، لازم است به اطراف خود نگاه دقیق‌تری داشته باشد. حاصل این نگاه باید در جایی خود را نشان دهد. مقاله، سخنرانی، مصاحبه، ترجمه، تألیف و این گونه کارها ابزار نشان دادن نگاه فرد نسبت به مسائل مبتلابه حرفه وی هستند. رشته ما چون اصلاً با همین مقولات سر و کار هم دارد، بیشتر باید متبلور شود. کارنامه بنده در این رابطه از نظر خودم یک مشخصه ویژه دارد. هرگز برای بیان علاقه و عقیده حرفه‌ای خود به نوع و اعتبار رسانه توجه نکردم، همیشه معتقدم بالاخره یک عده حرف دل من را می‌خوانند. البته سعی کرده‌ام اگر امکان دارد مناسب‌ترین جا را پیدا کنم، اما منبر را از دست نداده‌ام. برای همین شما نوشته‌ها و مطالب بنده و حضورم را در جاهای متفاوت ملاحظه می‌کنید. این یک نوع فرار از واقعیت نیست، توجیه مورد قبول خودم است. ولی کتابدار تحصیلکرده دانشگاهی بی‌نوشته را قبول ندارم.

مدیریت کتابخانه‌های مؤسسات تحقیقاتی و همچنین انتشارات علمی را در پرونده اشتغال رسمی خود دارم که اگر لازم شد به آنها اشاره خواهیم کرد. بسیار علاقه‌مند هستم که در اینجا ذکر کنم من رشته کتابداری را آگاهانه انتخاب کردم و نه انتخاب اجباری و کنکوری، آن گونه که در کشور ما باب است.

لطفاً در مورد راه‌اندازی آرشیو روزنامه همشهری در سال ۱۳۷۱ و اصولاً نوع همکاری که با روزنامه‌ها دارید توضیحاتی ارائه فرمایید.

منشأ ارائه خدمات بسیاری گردد و این اتفاق می‌موند. ده سال فعالیت تقریباً شبانه‌روزی مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهادسازندگی در دهه ۱۳۷۰ را فقط باید در تاریخ کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران مطالعه کرد، و نقش آفرینی آن در تحولات این حوزه بر کسی پوشیده نیست.

مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد، سابق پس از ادغام دو وزارتخانه چه وضعیتی پیدا کرده است و برنامه شما به عنوان مدیرکل مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی کشاورزی ایران برای آینده چیست؟
سرنوشت مرکز پس از ادغام هم چنان در حال رقم خوردن است، اما برنامه بنده به عنوان مدیر فعلی مرکز، ارتقای خدمات آن به بهترین نحو ممکن است. جهت‌گیری حرکت ما در مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی کشاورزی به سمت مطرح کردن این مرکز به عنوان مرکز ملی و مادر در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی کشاورزی است. در این راستا بهره‌گیری از آخرین دستاوردهای فناوری اطلاع‌رسانی برای پشتیبانی از محققان حوزه کشاورزی در ابعاد پژوهشی و آموزشی در سطح کشور را از رسالت‌ها و وظایف خویش می‌دانیم. امیدوارم خدا توفیق دهد و مسئولان حمایت کنند. درک نقش ما به عنوان کتابدار و اطلاع‌رسان در جامعه علمی بسیار اهمیت دارد.

پس از سال‌ها سرانجام انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران شکل گرفت و شما به عنوان یکی از اعضای اصلی هیأت مدیره و خزانه‌دار این انجمن مشغول فعالیت هستید. مختصری از فعالیت‌های انجمن در طول دوره اول و مشکلات و برنامه‌های هیأت مدیره برای انتخابات جدید اعضای آن را برای ما بگویید.

بنده معتقدم انجمن‌ها بهترین محل برای محک خوردن مدعیان است. چرا که اینجا نه پست مطرح است نه نان و آب و حرفه. اینجا تلاش صادقانه، مخلصانه بدون انتظار اجر و مزد مادی و صد البته پاداش معنوی مد نظر افراد است. فعالیت انجمن در همین سه سال نشان داد که روحیه انجمنی در حرفه ما بسیار کم است. در این راستا مقرر تبلیغ و استقبال باید دانشگاه‌ها و گروه‌های دانشگاهی باشند. به همین دلیل هم این نهادها توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مطرح می‌شوند؛ اما شما چند استاد را سراغ دارید که خود و دانشجویان را به حضور پویا و جدی در انجمن تشویق نمایند. هنوز متأسفانه دیدگاه عمومی این است که انجمن باید دنبال اضافه حقوق کتابداران باشد. در حالی که ارتقای جایگاه حرفه اهمیت بسیار بیشتری دارد. اگر قرار است بالا بودن در آمدنشانه اهمیت حرفه باشد «انجمن دلار فروشان و سکه فروشان چهار راه استانبول...» را دریابید. کار علمی و راه علمی چیز دیگری است که ما هنوز درک درستی از آن نداریم، البته بنده به هواخوری هم معتقد نیستم، اما چالش اصلی در کشور ما پیچیده‌تر از اینهاست. در مقایسه باید با تأکید بسیار عرض کنم انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران در عمر تقریباً سه ساله خود با گزارش عملکردی که در دست تهیه دارد و به زودی تقدیم خواهد شد، یکی از فعال‌ترین و جدی‌ترین انجمن‌های علمی کشور، البته به طور نسبی و در مقایسه با دیگر انجمن‌های علمی، بوده است. توجه داشته باشید ما از نزدیک دست بر آتش داریم، لب‌گود نیستیم و این ادعا را داریم.

زمانی که در روزنامه اطلاعات به عنوان مشاور کتابداری در روزهای پنج‌شنبه بعد از ظهر حضور داشتم، یک روز یادداشتی را روی میز مشاهده کردم که نوشته بود آقای حافظیان با این تلفن لطفاً تماس بگیرید. تماس گرفتم، یکی از همکاران روزنامه اطلاعات که ایشان بنده را می‌شناخت، نه بنده ایشان را، فرمودند: اگر فرصت دارید باین فرد و تلفن تماس بگیرید. بنده هم تماس گرفتم. از بنده دعوت شد به محلی در خیابان افریقا بروم (دفتر روزنامه همشهری). خدمت آقای ستاری رفتم، مدیری به یادماندنی و سردبیر آن روز روزنامه در حال دایر شدن و ناشناخته همشهری. نخستین روزنامه رنگی کشور و روزنامه پرسروصدای روزهای آینده و غیره. مذاکرات انجام و معلوم شد که با کسان دیگر، کتابداران دیگری، هم در مورد آرشیو روزنامه و تشکیل آن صحبت شده است ولی به هر حال بنده پذیرفته شدم. کار آغاز شد. دو ماه قبل از انتشار روزنامه، به پیشنهاد بنده نام «مرکز اطلاعات و کتابخانه» به نخستین آرشیو رنگی روزنامه‌های کشور داده شد. یادش بخیر! یازده ماه کار از ساعت ۴ عصر تا ۱۲ شب برای آرشیو عکس و خبر روزنامه‌ای که سردبیرش همه چیز را رنگی می‌خواست. موضوع شهر تهران و همه ایران متبلور در عکس. نخستین تجربه بنده که از «الف» تا «ی» آن به عهده خودم بود حتی، طراحی فضا و قفسه‌ها و ابزار و وسایل جذب نیرو و آموزش آنها و خلاصه همه چیز. تدوین آیین‌نامه، اساسنامه، خط دادن به عکاسان برای تهیه عکس، و برنامه‌ریزی کارها و از همه مهم‌تر سازماندهی عکس‌ها و مطالب تا بالاخره روزنامه شماره صفر منتشر شد، و حمایت‌های بی‌دریغ مسئولان روزنامه و در رأس آن شهرداری که هر شب او را در آسانسور می‌دیدم. ما می‌رفتیم، او می‌آمد، آقای کرباسچی را می‌گویم. نخستین سرمقاله مجله را با عنوان «چرا همشهری؟» با علاقه خواندم و با علاقه هم کار را ادامه دادم تا همه چیز شکل گرفت و کار به دوستانی که صادقانه با ما در آنجا کار کردند و کار را ادامه دادند واگذار شد. یک کتابدار، نخستین آرشیو عکس رنگی روزنامه‌ای کشور را راه‌اندازی و طراحی کرد و ادامه یافت؛ تجربه بسیار گرانبغی بود که گاهی خاطراتش را مرور می‌کنم. روزنامه را زمانی ترک کردم که کار مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهادسازندگی آغاز شد. گام نهادن در راهی نو و دیگر، اما همچنان در مسیر حرفه.

شما ای از چگونگی شکل‌گیری مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی سابق و فعالیت‌های آن مرکز، که حدود یک دهه از دوران فعالیت حرفه‌ای شما در آن می‌گذرد بگویید.

مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهادسازندگی حماسه زندگی حرفه‌ای و اعتقادی من است. ما از نظر حرفه‌ای در شرایطی بسر می‌بردیم که دو گروه متخصص کتابداران و رایانه‌کاران هر کدام به نوعی فعالیت خود را اطلاع‌رسانی می‌نامیدند. گروهی وجه مشخصه کتابداری را کتاب و کتابخانه و گروه دیگر وجه مشخصه اطلاع‌رسانی را کامپیوتر می‌دانستند، حتی برخی از دوستان فعال در مرکز اطلاع‌رسانی آن روز و امروز. بنده از پیشنهاد معاونت آموزش و تحقیقات جهادسازندگی در سال ۱۳۶۹ مبنی بر کمک در تشکیل و راه‌اندازی مرکز اطلاع‌رسانی بدین دلیل استقبال کردم که ثابت کنم حضور دو گروه متخصصان کتابداری و رایانه در کنار هم به شرط داشتن درک درست از نقش هر کدام در جای خود، می‌تواند

برنامه اجرا شد. نه چنین نباید باشد. هم استاد، هم دانشکده و هم دانشجوی هر کدام در جای خود مسئول‌اند.

جناب آقای حافظیان، دربارهٔ تجربیاتتان در راه اندازی و بازسازی کتابخانه‌ها برای خوانندگان نشریه بگویید.

من بخش زیادی از وقتم را در حرفه کتابداری به امر بازسازی کتابخانه‌ها اختصاص داده‌ام و جزو کسانی هستم که به‌دل انگیزسازی و مناسب‌سازی فضای کتابخانه‌ها بسیار اهمیت می‌دهم. در سفرهایی که به بازدید کتابخانه‌ها می‌رفتم بسیار به این امر توجه داشتم. معتقدم محیط دل‌انگیز مطالعه، بسیار در مطالعه و درک معنی، اثر دارد. قبول ندارید تجربه کنید. برای همین چندین سال است که به محضی که یک کتابخانه را می‌خواهم بازسازی یا تأسیس کنم، روی فضا سازی آن قبل از مجموعه‌سازی‌اش فکرمی‌کنم.

یک گروه مهندسی ساختمانی را برای احداث ساختمان کتابخانه‌ای در یکی از استان‌های کشور منتظر بندهٔ کتابدار نگه داشته بودند تا بالاخره بعد از یک ماه رفتیم. ما را سر ساختمان بردند و سپس جلسه‌ای با گروه مهندسان مشاور داشتیم. بسیار خوشحال شدم زیرا پس از مذاکرات و دیدن اسلایدهایی که بنده از کتابخانه‌ها تهیه کرده بودم، آقایان فرمودند: حالا فهمیدیم چرا ما را این قدر منتظر نظر شما نگه داشتند. حق با اینها بود ما خودمان این نکات را در مورد کتابخانه و معماری آن نمی‌دانستیم. اینها برای من و منیت نیست، برای این است که بگوییم باید درس‌هایمان را بلد باشیم. در این باره حتی خاطرات ساختمان‌های کتابخانه‌های میلیاردری را هم دارم که بماند به وقت خودش.

لطفاً برای خوانندگان نشریه، شمه‌ای از همکاری‌تان با نشریات و انجمن‌های علمی، چه به عنوان عضو و چه به عنوان پژوهشگر بگویید.

عرض کردم شما وقتی در حرفه ورشتهٔ خود به صورت مستمر کار کنید کم‌کم اعتقاد به شما از طرف اطرافیان بیشتر می‌شود. بنده سال‌ها مسئولیت انتشار «آرشیو رازی»، را که یکی از معتبرترین و قدیمی‌ترین نشریات علمی کشور است، و به زبان انگلیسی و فرانسه منتشر می‌شود بر عهده داشتم. تاریخچه‌ای هم بر دوران تحول و تغییرات آن نوشتم و سعی کردم ساختار آن را نیز به استاندارد نشریات بین‌المللی نزدیک کنم. حدود ده سال است افتخار عضویت در هیأت تحریریه «مجله پژوهش و سازندگی»، ارگان علمی آموزشی و تحقیقاتی کشاورزی را دارم. تقریباً با اکثر نشریات حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی همکاری می‌کنم. به عنوان داور مقالات، ویراستار، مؤلف، مترجم و یا مصاحبه‌گر و غیره. توجه کنید اینها فعالیت‌های مستمر یک کتابدار باید باشد تا غرق در حرفه‌اش شود. فرق نمی‌کند در هر رشته‌ای فرد علاقه‌مند و متخصص باید چنین عمل کند. من خودم را با استادانم مقایسه می‌کنم و سعی می‌کنم حداقل به چند فرسنگی آنها هم شده برسم و این درحالی است که به چند قدمی آنها هم نمی‌رسم.

حضور شما در برنامهٔ شهر کتاب رادیو فرهنگ صدای جمهوری اسلامی ایران فعالیت جالبی است، لطفاً در این خصوص برای خوانندگان نشریه بگویید؟

امیدوارم بتوانم در کنار هیأت مدیره جدید بهتر از حضور در هیأت مدیره فعلی امتحان خود را بدهم. باید عرض کنم اعضای هم داشتیم که خیلی از بعضی از منتخبان هیأت رئیسه انجمن بهتر عمل کردند، در واقع همان‌ها که درک انجمنی داشتند، بگذریم. در انجمن همه چیز به هیأت رئیسه برنمی‌گردد. اعضا می‌توانند بسیار نقش داشته باشند. توصیه می‌کنم کتابداران و اطلاع‌رسانان مطالب اسنادان عزیز آقای عبدالحسین آذرنگ و رحمت‌الله فتاحی را در این باره بیشتر مطالعه کنند.

لطفاً مختصری دربارهٔ فعالیت‌های آموزشی و گرایش موضوعی خود در تدریس و همچنین نظراتان را دربارهٔ وضعیت آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، بیان فرمایید.

من به دلیل کتابدار بودنم در انستیتو علوم تغذیه و صنایع غذایی ایران، و شناختی که گروه‌های پژوهشی از فعالیت‌های یک کتابدار در کتابخانه پیدا کرده بودند برای تدریس درس «روش‌های مطالعه و بررسی» به دانشگاه دعوت شدم. از سال ۱۳۶۲ نخستین تدریس دانشگاهی‌ام در دانشگاه شهید بهشتی آغاز شد و تا امروز این فعالیت در دانشگاه‌های مختلف به عنوان مدرس مدعو ادامه دارد. معلمی یکی از افتخارات و عالی‌ترین چالش زندگی حرفه‌ای من بوده است. دانشجویان و تدریس، انسان را ارتقا می‌دهند. یاد می‌گیرید و یاد می‌دهید. طبعاً ۲۱ سال تدریس مستمر در دانشگاه‌های کشور به نوعی انسان را آبدیده می‌کند. اما یک توصیهٔ معلمی دارم، اگر بلد نیستید تدریس کنید، سر کلاس نروید. راه درک این معنی هم استعمال از دانشجویان است، البته به شرطی که با آنها رفیق باشید. زود این مهم را می‌فهمید، نیاز به پژوهش ژرف نیست. بین حضور فیزیکی در کلاس با حضور معنوی بسیار تفاوت است و ضرورت تدریس در دانشگاه حضور معنوی است نه فیزیکی.

دانشجویان امروز شما، حرفه‌ای‌های فردا هستند و هرگز ارتباط آنها با شما قطع نمی‌شود، لذا بهتر است یک معلم حرفه‌ای در دانشگاه به این نکته بیشتر توجه کند. من این حرف‌ها را دائماً مانند ذکر با خود در راه کلاس مرور می‌کنم.

مشکل آموزش کتابداری در ایران مشکل حضور فیزیکی استاد است. ببینید من در سال‌های ۱۳۷۴-۱۳۷۵ آموزش درس «آشنایی با بانک‌های اطلاعاتی» را در دانشگاه علامه عهده‌دار بودم. سرفصل این درس و شرح آن در مدارک وزارت علوم یک خط بیشتر نیست، درست یک خط و کل آن هم نظری. بنده ده جلسه دانشجویان را در کلاس درس دادم، بر اساس مطالعه منابع و تجربیات کاری در مرکز اطلاع‌رسانی، سپس دانشجویان را هفت جلسه هم به مرکز بردم و با کمک همکاران واردتر از خودم از نزدیک آنها را با بانک‌ها آشنا کردم. تا چهار ترم اصلاً به اینکه دانشگاه امکانات ندارد توجه نکردم، سپس مسئولان دانشگاه را طی نامه‌ای در جریان قرار دادم و گفتم بالاخره یا این درس باید باشد که در این صورت امکانات لازم دارد، یا نباید باشد، که نمی‌شود زیرا دنیا دارد به این سو می‌رود. تجربه خوبی بود، دانشگاه به این سو رفت، کم‌کم هم مدرس الحمدلله زیاد شد و راه ادامه یافت. امروز این درس از مهم‌ترین دروس رشته است؛ چرا که گویش‌های رایانه‌ای و غیره بسیار زیاد است و باید هم باشد؛ حضور فیزیکی یعنی من می‌رفتم چهار کلمه هم به دانشجویان می‌گفتم، بعد هم خداحافظ

در مشت می‌توان دید و داشت. حالا که دیگر با این فناوری‌های اطلاع‌رسانی به هر کجای جهان که بخواهید می‌توانید پنجره بگشایید؛ اما یادتان باشد سفر چیز دیگری است. البته بهترین سفرهایم ایرانگردی و دیدن و داشتن کلاس با کتابداران بوده است که تقریباً می‌توانم بگویم بیشتر کتابداران کتابخانه‌های عمومی و کتابخانه‌هایشان را در محل یا در شهر و استان دیده‌ام.

هر چه در دنیا کتابخانه دیدم اعتقادم به حرفه‌ام و حقانیت آن بیشتر شد. این چیز کمی نیست برای همین من با افتخار می‌گویم: من کتابدارم!

تحولات حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی شتابان است، نظر شما درباره آینده این حوزه چیست؟

من در سال ۱۳۷۷ برای کتابداران کتابخانه‌های شهر تهران در فرهنگستان اربابان سخنرانی داشتیم، که بعدها این سخنرانی با عنوان «کتاب و کتابخانه در عصر رایانه، با کتاب زندگی کنم یا با ماشین» در پیام کتابخانه منتشر گردید. در سال ۱۳۸۱ هم بر اثر همین نگاه اشتباه که حالا که اینترنت آمده کتابخانه می‌خواهیم چکار؟! شاهد تخریب یک کتابخانه خوب تخصصی بودم، مطلبی با عنوان «اینترنت این هم حکایت ماست!» در کتاب هفته نوشتم. در این مقالات و در سخنرانی‌های دیگر بارها گفتم کتابخوان‌ها این حرف‌ها را قبول ندارند، از گل نوشته تا DVD و تا بعد همه کارخودشان را می‌کنند و جای خودشان را هم دارند. بستگی به جست‌وجو دارد و نیازمند اطلاعات، ولی شک نیست که چالش و تحول در حرفه‌ها ضرورت دارد. این دینامیزم حیات علمی است. مگر بیوتکنولوژی آمده است تا بقیه علوم را حذف کند یا در آزمایشگاه‌ها را تخته کند، بلکه بیوتکنولوژی آمده تا آزمایشگاه‌ها را گسترش دهد. اینترنت حاصل یک سیر تکاملی است که بشر کاوشگر قانع نشو را به اقیانوس یافته‌های اعلام شده از طرف همان بشر ارجاع می‌دهد. تعامل انسان با انسان از پنجره الکترونیک، خوب، کتابداران هم از همان دوران گل نوشته (گل نوشته‌داران) بودند و امروز هم (اینترنت داران)، فقط باید فنون و مهارت‌های مربوط به هر عصری را بیاموزند. غیر از این است؟

در پایان چنانچه پرسشی از نظر دور مانده و یا مطلب مهمی از قلم افتاده است، لطفاً بدان اشاره فرمایید.

حرف زیاد است، ما هم که پرحرف، اما اجازه بدهید از شما و همکارانتان در کتاب ماه کلیات به خاطر زحمتی که برای انجام رسالت حرفه‌ای می‌کشید، تشکر کنم. سعی شما مشکور باد.

پیشینه نامه سید کاظم حافظیان رضوی

(عضو هیأت رئیسه انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی و خدمات علمی کشاورزی)

متولد: مشهد ۲۰ دی ماه ۱۳۳۲ ش.

متاهل دارای دو فرزند یک پسر و یک دختر

پست الکترونیک: rft@tision@stbnsnrd.com

ببینید قرار شد حال که من به این حرفه یعنی کتابداری و اطلاع‌رسانی اعتقاد دارم و آن را برای جامعه مفید می‌دانم از هر رسانه‌ای برای بیان اعتقاد استفاده کنم. خوب دوستان صدای فرهنگ از بنده خواستند درباره کتابخانه‌های بزرگ جهان و کتابخانه در کشورهایی مختلف صحبت کنم، من هم قبول کردم.

فکر می‌کنم تا امروز در طول سال ۱۳۸۲ مردم کشورم یعنی علاقه‌مندان را با حداقل سی کشور و کتابخانه در جهان آشنا کردم و بازخوردهای خوبی هم گرفتم و باز هم ادامه خواهم داد. برخی از استادانم هم مرا تشویق کردند.

مقوله اخلاق حرفه‌ای و به صورت اخص اخلاق کتابداری، از مولفه‌های تأثیرگذار و زیر بنایی در فعالیت‌های عملی و سرویس‌دهی کتابداران و اطلاع‌رسانان است، نظر شما در این باره چیست؟

چند روز قبل مقاله‌ای درباره اخلاق کتابداری، که کاملاً مشخص بود برگرفته از پایان‌نامه‌ای است، برای داوری و استفاده در یکی از نشریات به دستم رسید، با مطالعه پیشینه تحقیق متوجه شدم در سطح بین‌المللی این مقوله بسیار از اهمیت والایی برخوردار است و بسیار خوشحال شدم که تا کنون در حرفه‌ام، در مقوله‌ای، حساس بوده‌ام که افراد دیگری هم در دنیا به آن می‌اندیشند، شما نمی‌دانید انسان وقتی در حوزه تخصصی خود هم اندیشه پیدا می‌کند چقدر خوشحال می‌شود. به هر حال اخلاق حرفه‌ای، نه فقط اخلاق کتابداری باید وجود داشته باشد. کتابداران نیز در این ارتباط باید مطالعه کنند و اگر دارای خصوصیات مورد نظر حرفه نیستند، آنها را کسب نمایند. انگیزه افزایش عشق به مطالعه، ارتقای انسان‌ها، یاری رساندن در یافتن پاسخ، رازداری، کمک به حل مشکلات مردم از طریق ارائه منابع و مطالب مناسب، رفتار و گفتار خوب با مراجعه‌کننده، عدم فخرفروشی، ادب، افتادگی و خیلی از ویژگی‌های انسانی در حرفه ما حرف اول را می‌زند. از همه مهم‌تر لذت از ارائه دانسته‌ها و یافته‌ها به دیگران و تلاش در جهت افزایش دانش خود. من روی اینها تکیه دارم، اول تذکر به خودم بعد به دیگران.

شما تا کنون مسافرت‌هایی مرتبط با حرفه کتابداری به سایر کشورها داشته‌اید، تجربیات و یافته‌های این مسافرت‌ها را برای خوانندگان نشریه بیان فرمایید.

سفرهای بنده به خارج از کشور فقط در ارتباط با کتابداری و کتابخانه دیدن بوده است. معمولاً عادت دارم گزارش سفر خود را فوری می‌نویسم و اگر لازم باشد منتشر می‌کنم. درباره کنفرانس On-line باید عرض کنم در سال ۱۳۷۳ با چاپ گزارش آن در پیام کتابخانه نخستین کسی بودم که اصلاً از وجود چنین کنفرانسی، حرفه‌ای‌های کشور را آگاه کردم. قبل از آن فقط از «ایفلا» نام برده می‌شد. البته چاپ ترجمه مقالات همین کنفرانس در کشور ما هم از آن زمان توسط مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد باب شد و چون سنت حسنه‌ای بود کتابخانه ملی هم اقدام به ترجمه و ارائه گزیده مقالات ایفلا نمود که بسیار هم خوب بود و باید از آن استقبال کرد.

اما باید عرض کنم در همه سفرهایم سعی می‌کنم کتابخانه و موزه ببینم و البته مکان‌های دیدنی، چرا که با دیدن هر کدام از اینها در واقع دنیایی را

تحصیلات

دیپلم: بازرگانی، دبیرستان بازرگانی مشهد (۱۳۵۲)
لیسانس: کتابداری، دانشگاه تهران دانشکده علوم تربیتی (۱۳۵۷)
فوق لیسانس: علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه تهران
 دانشکده علوم تربیتی (۱۳۶۹)

مسئولیت‌های رسمی دولتی

مسئول کتابداری کتابخانه انستیتو علوم تغذیه‌ای و صنایع غذایی ایران
 (۱۳۶۳-۱۳۵۶)
 رئیس کتابخانه و انتشارات علمی مؤسسه تحقیقات واکسن و
 سرم‌سازی رازی (۱۳۶۳-۱۳۷۲)
 معاون مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی
 (۱۳۷۲-۱۳۸۱)
 مدیر کل مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی (۱۳۸۲)

پایان‌نامه

کتابخانه و کتابداری در روستا (پیش‌نویس کتاب درسی برای آموزش کتابداران). استاد راهنما: نوش‌آفرین انصاری (محقق). پایان‌نامه (کارشناسی ارشد) دانشگاه تهران، دانشکده علوم تربیتی، ۱۳۶۹.
چکیده: هدف از این تحقیق تهیه پیش‌نویس کتاب درسی برای آموزش کتابداران کتابخانه عمومی در روستا است. این تحقیق برای تدریس به کسانی که مشتاق انجام کارهای فرهنگی در روستا هستند تدوین شده است و برای گردآوری اطلاعات از منابع کتابخانه‌ای استفاده شده است. مباحث مطرح شده عبارت است از: انواع کتاب، مواد غیر کتابی، انواع کتابخانه، تاریخچه مختصر کتابخانه در جهان، ایران و اسلام، تاریخچه کتابخانه عمومی روستایی در جهان، در ایران قبل از انقلاب اسلامی و بعد از انقلاب اسلامی، تعریف ده، روستا و جامعه دهقانی و کشاورزی، جامعه قبیله‌ای و دهقانی، نقش کتابخانه در روستا، کتابدار روستا، مهارت‌ها و خصوصیات اخلاقی وی، طرح تشکیل کتابخانه در روستا، وسایل مورد نیاز، مجموعه کتابخانه، سازماندهی مجموعه، خدمات عمومی و نقش کتابدار روستا. تشکیل مرکز نظارت و هماهنگی کتابخانه‌های عمومی روستایی، سیاهه وسایل و تجهیزات کتابخانه روستا، تدوین مقررات کتابخانه، تهیه فهرست کتاب‌های مورد نیاز مدارس جهت تدریس در کلاس، آدرس سازمان‌ها و نهادهایی که کتابدار روستا می‌تواند جهت گردآوری مجموعه، بهره‌گیری از خدمات کتابداری با آنها تماس حاصل نماید، ارائه شده است. گزارش بازدید از چند کتابخانه روستایی پایان بخش این رساله است.

شرکت در دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی

«شیوه‌های نمایه‌سازی» تهران، مرکز اطلاعات و مدارک علمی وزارت علوم و آموزش عالی، ۱۳۶۳.
 «شیوه‌های پرسش و پاسخ در بخش مرجع» دهلی نو، ۱۹۹۳ م.
 «روش‌های جلب حداکثر رضایت مراجعه‌کننده» لندن، ۱۹۹۴ م.
 «کتابخانه دیجیتال»، پکن، ۱۹۹۶ م.
 «نقش طرح جلد کتاب در جلب مشتری». آمستردام، ۱۹۹۸ م.

عضویت‌ها

کمیسیون شورای عالی تحقیقات جهاد سازندگی
 کمیته تخصصی بیوتکنولوژی جهاد کشاورزی
 کمیته تخصصی اطلاع‌رسانی جهاد سازندگی (رئیس).
 هیأت تحریریه نشریه پژوهش و سازندگی
 هیأت علمی آموزش و تحقیقات جهاد کشاورزی
 شورای انتشارات علمی سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی
 (دبیر شورا)
 هیأت رئیسه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران (خزانه‌دار)
 کمیته علمی فنی اطلاع‌رسانی (رئیس)

مشاور

مشاور بخش نسخ خطی و چاپ سنگی
 کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه
 کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
 کتابخانه مدرسه عالی (دانشکده) صدا و سیما

مشاور کتابداری و اطلاع‌رسانی

روزنامه اطلاعات (۱۳۶۹-۱۳۷۱)
 روزنامه همشهری (۱۳۷۱-۱۳۷۲)
 مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع (۱۳۷۶-۱۳۸۳)
 دانشگاه حدیث (۱۳۷۸-۱۳۷۹)

کارشناس و مشاوره برنامه رادیویی

برنامه رادیویی «شهر کتاب»، صدای کتاب، شبکه فرهنگ. در این برنامه‌ها ضمن معرفی کتابخانه‌های ملی و بزرگ کشورها درباره کتابداری و اطلاع‌رسانی آنها نیز مطالبی ارائه می‌شود. (۵۰ برنامه)

فعالیت‌های اجرایی

راه‌اندازی و تأسیس

کتابخانه و مرکز اطلاعات روزنامه همشهری (۱۳۷۱)
 مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی (۱۳۷۲)
 کتابخانه مرکز آموزش نبی اکرم (ص) دامغان (۱۳۷۷)
 پنج کتابخانه آموزشگاهی (دبستان، راهنمایی، دبیرستان)
 (۱۳۷۳-۱۳۸۰)

طرح‌های بازسازی کتابخانه‌ها و مراکز مدارک علمی و اطلاع‌رسانی

مؤسسه روانشناسی دانشگاه تهران (۱۳۵۴)
 انستیتو علوم تغذیه و صنایع غذایی ایران (۱۳۵۵)
 مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی (۱۳۶۳)
 مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور (۱۳۶۴)
 بانک کشاورزی ایران (۱۳۶۸)
 روزنامه اطلاعات (۱۳۶۹)
 کتابخانه مرجع کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان (۱۳۶۹)

دانشگاه پیام نور، تالار کتابخانه مرکزی، با عنوان: «نقش کتابداران و اطلاع‌رسانان دانشگاه (سراسری) پیام نور در توسعه آموزش و یادگیری»، تیرماه ۱۳۷۹.

مرکز تحقیقات و آموزش شیلات ایران با عنوان: «سیر تحول انتقال پیام و نقش آن در توسعه علمی فنی»، ۱۳۷۹/۵/۳۰.

مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی، با عنوان: «نقش کتاب به عنوان عالی‌ترین ابزار اطلاع‌رسانی فرهنگی در معرفی و توسعه تمدن‌ها»، ۱۳۷۹/۱۱/۳۰.

در سمینارهای ماهانه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، تهران، فرهنگسرای شفق با عنوان: «کتابخانه‌های روستایی، دیروز، امروز، فردا»، ۱۳۸۱/۶/۲۰. گزارش شده در کتاب ماه کلیات، ش ۵۸-۵۹، ۱۳۸۱، ص ۱۶۲-۱۶۷.

مقاله‌ها (به ترتیب تاریخ نشر)

«نکاتی چند دربارهٔ CD-ROM یکی از جدیدترین پدیده‌های تکنولوژی در ذخیره و بازیابی اطلاعات»، ۱۳۶۸.

ارائه شده در کلاس، ۱۳۷۰ (چاپ شده و ارائه شده در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران).

«انزوای کتابخانه = انزوای دانش؛ انزوای دانش = انزوای دانشجو»، ۱۳۷۰.

«نگاهی کتابدارانه به نشریه آرشیو مؤسسه رازی»، بررسی تغییرات و ویژگی‌های کتاب‌شناسی آن از آغاز انتشار تا آخرین شماره منتشر شده (۱۳۶۹-۱۳۷۱)، خیرنامه ویژه، ۱۳۷۱.

«نظام آگریس Agriis و شبکهٔ اطلاع‌رسانی آن در جهان و بررسی جایگاه ایران در آن»، اطلاع‌رسانی، نشریه فنی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، دوره ۱۱، ش ۱، ۱۳۷۳، ص ۸۵-۹۴.

«نگاهی به نقاشی‌های علی‌اکبر صادقی برای کتاب‌های کودکان و نوجوانان»، پیام کتابخانه، سال ۴، ش ۳ و ۴، ۱۳۷۳، ص ۲۴-۳۴.

«اطلاعات در چه صورت قدرت است؟» سروش، سال ۱۶، ش ۷۰۳، ۱۳۷۳، ص ۱۲-۱۵.

«نگاهی به نقاشی‌های علی‌اکبر صادقی»، پویا، ش ۴، ۱۳۷۴، ص ۲۷-۳۶.

«کاروساز و ساختار مراکز اطلاع‌رسانی و وظیفه و نقش دانشگاه»، دانشگاه انقلاب و ویژه کتاب و کتابخوانی به مناسبت هفته کتاب، ۱۳۷۴، ص ۱۷۵-۱۹۰.

«ساخت جامعه فرهنگی کشور از مفهوم اطلاعات و اطلاع‌رسانی»، فصلنامه کتاب، دوره هفتم، ش ۴، ۱۳۷۵، ص ۲۳-۲۴.

«آشنایی با مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی»، کارکردهای روابط عمومی در عصر اطلاعات (مجموعه مقالات)، تهران: روابط عمومی وزارت جهاد سازندگی، ۱۳۷۵، ص ۷۳-۸۴.

«کشاورزی و اطلاعات»، گزارش، راهنمای سال کشاورزی، دامپروزی و آب ایران، دومین، ۱۳۷۶، ص ۵۱-۵۲.

«فراز و نشیب‌ها در تولید، انتشار و توسعه پایگاه اطلاعاتی فیزیک، مهندسی الکترونیک و کنترل (ICPEIN)»، فصلنامه کتاب، دوره هشتم، ش ۴، ۱۳۷۶، ص ۱۴۵-۱۶۰.

کتابخانه مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع (۱۳۷۶)
کتابخانه مؤسسه تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی (۱۳۸۱)
کتابخانه و مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی (۱۳۸۲)
طراح و مجری نمایشگاه جنبی: «کتاب و کتابخانه؛ جلوه‌های بارز تمدن اسلامی» در پانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران (اردیبهشت ۱۳۸۲)

تدریس دانشگاهی

دانشگاه پزشکی شهید بهشتی ۱۳۶۲-۱۳۶۳
مرکز آموزش نیروی انسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۳۶۳-۱۳۷۴

دانشگاه آزاد (واحد رودهن) ۱۳۶۸-۱۳۶۹
مرکز آموزش کانون پرورش فکر کودکان و نوجوانان ۱۳۶۹-۱۳۸۳

دانشگاه علامه طباطبائی ۱۳۷۵-۱۳۷۹
دانشگاه تهران ۱۳۷۷-۱۳۷۸

دانشگاه علمی کاربردی فرهنگ و ارشاد ۱۳۷۸-۱۳۷۹
دانشگاه آزاد (واحد قم) ۱۳۷۹-۱۳۸۰

دانشگاه پیراپزشکی شهید بهشتی ۱۳۸۰-۱۳۸۳

برخی از تدریس‌ها در کارگاه‌های آموزشی

تدریس در کارگاه آموزشی «معلم کتابداران مناطق بیست‌گانه شهر تهران» تهران، ۱۳۷۸.

تدریس در کارگاه آموزشی «شیوه‌های دل‌انگیزسازی و تجهیز کتابخانه‌ها»، تهران، ۱۳۷۹.

برگزاری و تدریس در کارگاه آموزشی «شیوه جلب مراجعه‌کننده به کتابخانه»، تهران، ۱۳۸۱.

تدریس در کارگاه آموزشی «کتابداران سیر روستایی نهضت سوادآموزی»، شیراز، ۱۳۸۲، تهران، ۱۳۸۲.

برخی از سخنرانی‌ها

در تالار کتابخانه مؤسسه تحقیقات واکنس و سرم‌سازی رازی با عنوان: «آخرین شیوه‌های دستیابی به اطلاعات علمی و بهره‌گیری از آنها»، ۱۳۶۸.

در اولین کارگاه کامپیوتر و اطلاع‌رسانی در علوم پایه با عنوان: «شیوه‌های نوین بهره‌گیری از اطلاعات علمی، بانک‌های اطلاعاتی، شبکه‌ها و...» در تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۲ در دانشکده علوم دانشگاه تهران.

مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی با عنوان: «اخلاق حرفه‌ای در کتابداری»، ۱۳۷۸/۳/۱۷.

مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی، با عنوان: «حداکثر استفاده از فضا، افزایش کارایی، دل‌انگیزسازی محیط مطالعه و کار»، ۱۳۷۸/۶/۱۵.

دانشگاه الزهراء، با عنوان: «مدیریت تجهیزات کتابخانه و دل‌انگیزسازی فضای کتابخانه»، ۱۳۷۹/۳/۸.

«خدمات کتابخانه عمومی برای جوامع روستایی و دور افتاده: الگوی مالزیایی و استرالیایی»، نوشته رابرت پسل و ابو نوراسمن، گزیده مقالات ایفلا ۹۹ (بانکوک: ۲۰-۲۸ اوت ۱۹۹۹م.)، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۰، ص ۹۵-۱۰۱.

«گزارشی درباره خدمات کتابخانه سیار خوان هوا در ویتنام»، نوشته دانگ وین هو، گزیده مقالات ایفلا ۲۰۰۰ (بیت المقدس ۱۳-۱۸ اوت ۲۰۰۰م.)، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۱، ص ۱۰۹-۱۱۶.

«ریشه‌های صنعتی علم اطلاع‌رسانی»، نوشته دونالد ای. وینسور؛ مبانی، تاریخچه و فلسفه علم اطلاع‌رسانی، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۱، ص ۳۱۱-۳۱۶.

«مشارکت کتابخانه‌های عمومی در توسعه آموزش عالی در مناطق محروم روستایی»، نوشته جو هندری، فصلنامه کتاب، دوره دوازدهم، ش ۳، ۱۳۸۰، صص ۱۲۳-۱۳۸.

«آزادی اطلاعات»، نوشته موریس فرانکل، دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی، جلد اول، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۱، ص ۲۹-۳۰.

«اعتقاد من و ۹۵۵ Minutes: کتابدار مادر است»، کتاب هفته، ش ۴۸۲، ۱۳۸۱، ص ۷.

«دوستداران کتابخانه»، نوشته باری بلوم فیلد، دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی، جلد اول، ۱۳۸۱، ص ۸۴۴-۸۴۶.

یادداشت‌ها (به ترتیب تاریخ نشر)

«به دست‌اندرکاران مرکز مطالعات و هماهنگی فرهنگی»، کتابدار، سال اول، ش ۲، ۱۳۵۸، ص ۶۹-۸۰.

«هفدهمین گردهمایی بین‌المللی اطلاع‌رسانی پیوسته (لندن دسامبر ۱۹۹۳م.)»، پیام کتابخانه، سال ۴، ش ۱ و ۲، ۱۳۷۳، ص ۱۵۶-۱۵۸.

«ضرورت حضور کتابدار متخصص در کتابخانه‌های عمومی»، روزنامه همشهری، سال ۲، ش ۴۵۶، ۱۳۷۳، ص ۷.

«دکتر سید حسین میرشمسی، خادم، استاد و محقق خستگی‌ناپذیر»، پژوهش و سازندگی، ش ۱۳۷۴، ۲۷.

«ناگفته‌ها درباره کتابداری و کتابخانه»، کتاب هفته، ش ۴۲۲، ۱۳۸۰، ص ۳.

«کتابخانه‌های روستایی، پایگاه‌های فرهنگی؛ همچنان نیاز به حمایت دولت و مردم دارند»، دام، کشت و صنعت، ش ۱۳۸۰، ۲۴، ص ۷۷-۷۸.

«کتابخانه‌های عمومی هر کشور از جنس خود آن سرزمین است»، پیام مشارکت، ویژه‌نامه اسفند ۱۳۸۱، ص ۱۶-۱۷.

«می‌دانستم در ریاضیات نیمکره توخالی هستم»، خاطرات دوران دانش آموزی، کتاب هفته، ش ۴۹۱، ۱۳۸۱، ص ۱۳.

«اینترنت، این هم حکایت ماست»، کتاب هفته، ش ۱۳۸۱.

«به یاد فردریش لانکامرر صحاف هنرمند ایران»، صنعت چاپ، ش ۲۴۲، سال ۱۳۸۱، ص ۹۲.

«کتاب، کتابداری و اطلاع‌رسانی»، کتاب هفته، ش ۵۴۳، ۱۳۸۲، ص ۱۳.

«استاد فردریش لانکامرر صحاف هنرمند درگذشت»، خبرنامه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، سال ۱، ش ۱، ۱۳۸۰، ص ۸.

«مقدمه فراگام‌هایی در اطلاع‌رسانی؛ گزیده مقالات نوزدهمین کنفرانس بین‌المللی اطلاع‌رسانی پیوسته»، تهران: مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی، ۱۳۷۷.

«کتاب و کتابخانه در عصر رایانه؛ با کتاب زندگی کنم یا با ماشین؟»، پیام کتابخانه، سال ۸، ش ۲، ۱۳۷۷، ص ۲۳۱۷.

«اطلاعات و اطلاع‌رسانی کشاورزی در ایران و جهان؛ دیدگاه‌ها و چشم‌اندازها»، کتاب سال کشاورزی ایران، سومین، ۱۳۷۹، ص ۱۴۵-۱۵۷.

«ضرورت کتاب و کتابخانه برای روستا؛ سازوکاری برای پاسخگویی به نیازهای اطلاعات (علمی فرهنگی) روستاییان و روستایاران»، مجموعه مقالات اولین همایش نقش اطلاع‌رسانی در توسعه فرهنگی، تهران: خانه کتاب، ۱۳۸۰، ص ۳۶۳-۳۸۰.

«اطلاعات و اطلاع‌رسانی در کشاورزی». کتاب سال کشاورزی ایران، چهارمین، ۱۳۸۱، ص ۸۴-۱۰۰.

«تحول و تغییر در شیوه‌های آموزش؛ راهی برای ایجاد انگیزه استفاده از کتابخانه‌های تخصصی»، فصلنامه کتاب، دوره سیزدهم، ش ۲، ۱۳۸۱، ص ۷۵-۸۱.

«دیباچه»، دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی، جلد اول، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۱، ص ۸۴۸-۸۴۹.

«با کتاب مرا با جهان آشنا کن عزیز» کتاب هفته، ش ۵۲۴، ۱۳۸۲، ص ۱۶.

«آموزش، عاملی مؤثر در ایجاد تقاضا برای محمل‌های اطلاعاتی و مدیریت آنها»، مجموعه مقالات دومین گردهمایی نقش اطلاع‌رسانی در توسعه فرهنگی؛ کتاب و فناوری اطلاعات، تهران: خانه کتاب، ۱۳۸۲، ص ۸۱۷۳.

«نگاهی به موضوع‌های اصلی همایش‌های سالانه ایفلا»، فصلنامه کتاب، دوره چهاردهم، ش ۲، ۱۳۸۲، ص ۱۶۹-۱۷۱.

«بهره‌گیری از خدمات ماشینی و الکترونیکی در کتابخانه‌های مجالس قانون‌گذاری»، نوشته هیلمی سلیک، گزیده مقالات ایفلا ۹۴ (کوبا: ۲۱-۲۷ اوت ۱۹۹۴م.)، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۴، ص ۹۲-۱۰۴.

«سیاست ملی اطلاع‌رسانی»، نوشته دی. جی. ارکهارت، نظام ملی اطلاع‌رسانی؛ تشکیلات، برنامه‌ریزی و توسعه (گزیده مقالات)، تهران: مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی، ۱۳۷۶، ص ۲۱-۴۵.

«تاملی درباره توسعه کتابخانه‌های روستایی در چین»، نوشته بوروشی، گزیده مقالات ایفلا ۹۶ (چین: ۲۵-۳۱ اوت ۱۹۹۶م.)، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۶، ص ۱۳۴-۱۴۳.

«بهره‌گیری از خدمات ماشینی و الکترونیکی در کتابخانه‌های مجالس قانون‌گذاری»، نوشته هیلمی سلیک، مقالاتی پیرامون کتابخانه‌های مجالس دنیا (مجموعه مقالات)، تهران: کتابخانه، موزه و مراکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۷، ص ۱۲۱-۱۳۲.

«میزی در اتحاد جماهیر شوروی (سابق) و اثرات فرهنگی و حرفه‌ای آن بر هنر و کتابخانه‌های هنری»، نوشته الگا سنتیسینا، پیام کتابخانه، سال ۹، ش ۳، ۱۳۷۸، ص ۵۱-۵۷.

«بهره‌گیری از خدمات ماشینی و الکترونیکی در کتابخانه‌های مجالس قانون‌گذاری»، نوشته هیلمی سلیک، مقالاتی پیرامون کتابخانه‌های مجالس دنیا (مجموعه مقالات)، تهران: کتابخانه، موزه و مراکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۷، ص ۱۲۱-۱۳۲.

«میزی در اتحاد جماهیر شوروی (سابق) و اثرات فرهنگی و حرفه‌ای آن بر هنر و کتابخانه‌های هنری»، نوشته الگا سنتیسینا، پیام کتابخانه، سال ۹، ش ۳، ۱۳۷۸، ص ۵۱-۵۷.

«بهره‌گیری از خدمات ماشینی و الکترونیکی در کتابخانه‌های مجالس قانون‌گذاری»، نوشته هیلمی سلیک، مقالاتی پیرامون کتابخانه‌های مجالس دنیا (مجموعه مقالات)، تهران: کتابخانه، موزه و مراکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۷، ص ۱۲۱-۱۳۲.

«میزی در اتحاد جماهیر شوروی (سابق) و اثرات فرهنگی و حرفه‌ای آن بر هنر و کتابخانه‌های هنری»، نوشته الگا سنتیسینا، پیام کتابخانه، سال ۹، ش ۳، ۱۳۷۸، ص ۵۱-۵۷.

«بهره‌گیری از خدمات ماشینی و الکترونیکی در کتابخانه‌های مجالس قانون‌گذاری»، نوشته هیلمی سلیک، مقالاتی پیرامون کتابخانه‌های مجالس دنیا (مجموعه مقالات)، تهران: کتابخانه، موزه و مراکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۷، ص ۱۲۱-۱۳۲.

«میزی در اتحاد جماهیر شوروی (سابق) و اثرات فرهنگی و حرفه‌ای آن بر هنر و کتابخانه‌های هنری»، نوشته الگا سنتیسینا، پیام کتابخانه، سال ۹، ش ۳، ۱۳۷۸، ص ۵۱-۵۷.

«بهره‌گیری از خدمات ماشینی و الکترونیکی در کتابخانه‌های مجالس قانون‌گذاری»، نوشته هیلمی سلیک، مقالاتی پیرامون کتابخانه‌های مجالس دنیا (مجموعه مقالات)، تهران: کتابخانه، موزه و مراکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۷، ص ۱۲۱-۱۳۲.

ش ۲، ۱۳۸۰، ص ۳.
«مصاحبه: کاظم حافظیان‌رضوی». پیک اطلاع‌رسانی، ش ۶،
۱۳۸۱، ص ۱۹-۲۰.
«دل‌انگیزسازی فضای کتابخانه‌ها»، ماوک، مجله کتابداری
واطلاع‌رسانی، دوره دوم، ش ۳، ۱۳۸۱، ص ۱۰-۱۴.
«گام اول: تدوین نظام ملی اطلاع‌رسانی کشاورزی»، فرهنگ و
پژوهش، ش ۱۰۷، ۱۳۸۲، ص ۱۶.
«با راهیان کلیات از آغاز تا امروز»، کتاب‌ماه کلیات، ش ۱۳۸۲، ۷۲،
ص ۱۳.
«فناوری اطلاعات و روستازادگان دانشمند»، صالحین روستا:
ویژه‌نامه کشاورزی، فناوری اطلاعات و توسعه، سال ۲۱، ش ۲۱، ۱۳۸۲،
ص ۱۸-۲۰.

گفت‌وگوها (مصاحبه‌های من با دیگران)

«گفت‌وگو با فردریش لانکامر، آلمانی ایرانی: پدر صحافی جدید در
ایران»، بخارا، ش بیستم، ۱۳۸۰، ص ۲۴۵-۲۶۶.
«آموزگار نباید بخیل باشد»، گفت‌وگو با دکتر سید ضیاء‌الدین
هاجری مؤلف «فرهنگ‌نامه‌ها»، کتاب هفته، ش ۴۵۹، ۱۳۸۱، ص ۵.
«باور کنید اطلاع‌رسانی هم علم است». گفت‌وگو با علیرضا
بهمن‌آبادی، کتاب هفته، ش ۴۹۱، ۱۳۸۱، ص ۲۱.
«اطلاع‌رسانی، از گونه‌ای دیگر»، گفت‌وگو با اسفندیار عباسی،
کتاب هفته، ش ۵۵۹، ۱۳۸۳، ص ۲۰-۲۱.

ویراستاری

کاربرد تغذیه بالینی: شیوه‌ها و مهارت‌های اساسی، نوشته
جی.زیمن و دنیس‌ام‌نی، ترجمه نسرین امیدوار، آزاده امین‌پور و رویار
یاخی، تهران: شرکت سهامی انتشار، ۱۳۷۳، جلد اول و دوم.
مقدمه‌ای بر مدیریت دام و مرتع، تألیف محسن شوکت فدایی،
عباسعلی سندگل، تهران: معاونت آموزش و تحقیقات، دفتر طرح و
برنامه‌ریزی و هماهنگی امور پژوهشی، ۱۳۷۸.
طرح جامع بیو‌تکنولوژی در جهادسازندگی، نوشته محبعلی نادری
شهاب و دیگران، دفتر طرح و برنامه‌ریزی و هماهنگی امور پژوهشی،
۱۳۷۹. (جزو گروه نویسندگان)
گاه‌شماری چند در اطلاع‌رسانی و ارتباطات، نگاهی به برخی از
تحولات کتاب، کتابداری، ارتباطات و اطلاع‌رسانی در تاریخ ایران و جهان،
تهیه و تدوین پرویز راسخ‌نیا، تهران: خانه کتاب، ۱۳۸۰.

برخی از گزارش‌ها (به ترتیب تاریخ نشر)

«گزارش به فرهنگستان علوم ایران»، درباره وضعیت دستیابی به
فهرست مقالات پژوهشگران ایران در پایگاه‌های اطلاعاتی، تهران، ۱۳۷۰.
«گزارش سفر به دهلی نو، ایفلا ۹۲»، (نشر محدود) ۱۳۷۱.
«گزارش سفر به لندن به منظور شرکت در کنفرانس
On-line in ۱۰۱»، (نشر محدود) ۱۳۷۲.

«کتابخانه بهشت است و کتابداران خادمان بهشت»، خبرنامه انجمن
کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، سال ۱، ش ۴، ۱۳۸۱، ص ۵.
«او به غریبی پیامبر اسلام می‌گریست؛ به یاد استاد دانا و فرزانه، مرحوم
دکتر محمد باقر نجفی»، خبرنامه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران،
سال ۱، ش ۴، ۱۳۸۱، ص ۱۹-۲۰.
«انجمن‌های علمی دانشجویی و نشریات آنها»، خبرنامه انجمن
کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، سال ۲، ش ۱، ۱۳۸۱، ص ۳.
«یک اتفاق ساده و درس اخلاق برای کتابداران»، خبرنامه انجمن
کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، سال ۲، ش ۲، ۱۳۸۲، ص ۱۸.

برخی از تألیفات (به ترتیب تاریخ)

«فهرست راهنمای دنیای سخن»، ش ۲۲، سال ۱۳۶۷، ص ۳۳-۳۶.
«تهیه نمایه‌نامه پنجاه ساله (پدیدآورندگان، موضوع‌ها، عنوان‌ها)
آرشیو مؤسسه رازی»، آرشیو رازی، ش ۵، ۱۳۶۸. (این مجموعه به زبان
انگلیسی و فرانسه می‌باشد).
«آشنایی با مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی»، تهران:
مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی، ۱۳۷۰. (به فارسی و
انگلیسی).
«یادمان برگزاری نخستین نمایشگاه بین‌المللی اطلاع‌رسانی»، تهران:
دبیرخانه و ستاد ششمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، ۱۳۷۲. (نشر
محدود)، ۱۶۹ ص، مصور(رنگی).

معرفی و نقد کتاب (به ترتیب تاریخ)

«شرحی به زلالی آب دیده»، کتاب ماه ادبیات و فلسفه،
ش ۳۴، ۱۳۷۹، ص ۳۰-۳۱.
«به بهانه انتشار چاپ ششم کتاب شرح و تفسیر لوح محفوظ»،
کتاب هفته، ش ۵۰۲، ۱۳۸۲، ص ۱۱.
«لالایی‌ها، زمزمه مادرانه همه سرزمین‌ها»، کتاب هفته، ش ۵۱۱،
۱۳۸۲، ص ۳.

برخی از مصاحبه‌ها (گفت‌وگوی دیگران با من) (به ترتیب تاریخ)

«کتابخانه‌های عمومی باید پاسخگوی نیازهای علمی و فرهنگی
عموم مراجعین باشند»، روزنامه اطلاعات، ش ۲۰۶۴۵ ۲۰۶۴۹،
سال ۱۳۷۴.
«کتاب، کتابخانه و اطلاع‌رسانی در آستانه سال ۲۰۰۰»، کلک،
ش ۷۶-۷۹، ۱۳۷۵، ص ۳۹۹-۴۱۹.
«ضبط و انتقال پیام همایش به دست‌اندرکاران در سطح ملی و
بین‌المللی»، خبرنامه هشتمین همایش جهانی سیستم‌های سطوح
آبگیر باران، ش ۳، ۱۳۷۵، ص ۱۱-۱۳.
«سخت‌ترین روز کار» خبرنامه، هشتمین همایش جهانی
سطوح آبگیر باران، ش ۱۳، ۱۳۷۶، ص ۴.
«تهیه نظامنامه نشر الکترونیک مسیر فعالیت ناشران را هموارتر
می‌کند»، ویژه‌نامه نهمین نمایشگاه بین‌المللی اطلاع‌رسانی و فرهنگ،

لوح تقدیر: به خاطر «تصدی معاونت تحقیق و توسعه مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی» ۱۳۷۸.

لوح تقدیر: به خاطر «سال‌ها خدمت در مدیریت اطلاع‌رسانی و کتابخانه مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی»، ۱۳۷۸.

لوح تقدیر: تهیه و تولید لوح فشرده نوری فهرستگان جهاد به‌عنوان نخستین فهرستگان الکترونیکی ایران، ۱۳۷۹.

لوح تقدیر: شرکت در اولین همایش بین‌المللی نقش اطلاع‌رسانی در توسعه فرهنگی، ۱۳۷۹.

لوح تقدیر: به خاطر ارائه سخنرانی «جایگاه همایش‌های علمی در اطلاع‌رسانی جدید» در گردهمایی «هم‌اندیشی بررسی شیوه‌های اجرای همایش‌های علمی ملی و نحوه شرکت در همایش‌های علمی خارج از کشور»، ۱۳۷۹.

لوح تقدیر: شرکت در «اولین میزگرد بررسی مشکلات تألیف و ترجمه و نشر کتاب‌های روانشناسی و علوم تربیتی» در دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۷۹.

لوح تقدیر: کسب مقام اول «خدمات اطلاع‌رسانی» و «برگزاری کارگاه آموزشی» در هشتمین نمایشگاه اطلاع‌رسانی و فرهنگ، ۱۳۷۹.

تقدیرنامه به خاطر سخنرانی در «گردهمایی آموزشی اطلاع‌رسانی» در مرکز تحقیقات و آموزش شیلات ایران، ۱۳۷۹.

دریافت تقدیرنامه به خاطر سخنرانی در سمینار سراسری کتابداران دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۹.

دریافت لوح تقدیر به عنوان «مدرس برگزیده» کارگاه‌های آموزشی اطلاع‌رسانی، ۱۳۸۰.

لوح تقدیر: سخنرانی «سیر کتاب و کتابداری و نقش آن در آموزش و پرورش» دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم، ۱۳۸۰.

دریافت تقدیرنامه به خاطر همکاری در برگزاری «سمینار بین‌المللی محیط زیست، دین و فرهنگ» در ایران، ۱۳۸۰.

لوح تقدیر: سخنرانی در همایش کتابخانه‌های روستایی، ۱۳۸۱.

دریافت تندیس بلورین به عنوان: «استاد برگزیده کارگاه آموزشی در نمایشگاه اطلاع‌رسانی و فرهنگ»، ۱۳۸۱.

دریافت تقدیرنامه به خاطر «فراهم‌آوری امکانات مناسب دیداری و شنیداری برای ارائه مقالات علمی هفتمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت مناطق خشک توسط ایکاردا»، ۱۳۸۲.

همکاری با نشریات

فصلنامه کتاب

پژوهشنامه اطلاع‌رسانی

پژوهش و سازندگی

کتاب هفته

آرشیو مؤسسه رازی

خبرنامه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران

کتاب سال کشاورزی ایران

کتاب ماه کلیات

«گزارش سفر به منظور شرکت در کنفرانس ایفلا» (شصت و دومین: ۱۹۹۶: پکن)، (نشر محدود) ۱۳۷۵.

«گزارش شرکت در اجلاس سالانه ایفلا»، (شصت و چهارمین: ۱۹۹۸م، آمستردام). پژوهشنامه اطلاع‌رسانی، پیوست ۴، ۱۳۷۷، ص ۳-۱۰.

هر مخزنی کلیدی دارد، کتابدار کلید کتابخانه است. ویژه‌نامه نهمین نمایشگاه بین‌المللی اطلاع‌رسانی و فرهنگ، ش ۴، ۱۳۸۰، ص ۵.

«کتاب و کتابخانه، جلوه‌های بارز تمدن اسلامی»، کتاب هفته ویژه‌نامه شانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، ش ۵، ۱۳۸۲، ص ۱۴.

سفرهای خارجی

هند: شرکت در کنفرانس، بازدید از مراکز علمی و کتابخانه‌ها، شرکت در کارگاه آموزشی.

انگلیس: شرکت در کنفرانس، بازدید از مراکز علمی و کتابخانه‌ها، شرکت در کارگاه آموزشی، مذاکرات.

چین: شرکت در کنفرانس، بازدید از مراکز علمی و کتابخانه‌ها، شرکت در کارگاه آموزشی، مذاکرات.

هلند: شرکت در کنفرانس، بازدید از مراکز علمی و کتابخانه‌ها، شرکت در کارگاه آموزشی، مذاکرات.

فرانسه: بازدید از کتابخانه ملی، بازدید از مراکز اطلاع‌رسانی.

برخی از لوح‌های تقدیر در یافت شده

لوح تقدیر: شرکت در پنجمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و کسب رتبه اول در بین ناشران داخلی، ۱۳۷۰.

لوح تقدیر: برنامه‌ریزی به مناسبت «شب رازی» در کنگره تاریخ پزشکی اسلام و ایران، ۱۳۷۱.

لوح تقدیر: کنگره بین‌المللی تاریخ پزشکی در اسلام و ایران به خاطر مساعدت در برگزاری، ۱۳۷۱.

لوح تقدیر: «راه‌اندازی مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی»، ۱۳۷۲.

لوح تقدیر: برگزیده شدن به عنوان «استاد نمونه مرکز آموزش ضمن خدمت معاونت پژوهشی و آموزشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی»، ۱۳۷۴.

لوح تقدیر: ارائه سخنرانی در همایش «نقش اطلاع‌رسانی در تحقیق و توسعه» در دانشگاه بوعلی سینا در همدان، ۱۳۷۴.

لوح تقدیر: اولین سمینار ملی بنه (مروارید سبز)، ۱۳۷۴.

لوح تقدیر: به خاطر «معاونت برگزاری و کمیته انتشارات و اطلاع‌رسانی» هشتمین همایش جهانی سیستم‌های سطوح آبگیرباران، ۱۳۷۶.

لوح تقدیر: به خاطر «گردآوری و تدوین اسناد خسارات وارده به منابع طبیعی ایران» در پروژه ملی ارزیابی خسارات زیست محیطی وارده به منابع طبیعی ایران ناشی از جنگ عراق و کویت، ۱۳۷۷.